

شرم بر آنانی که معنای شرم را در نمی یابند !

با ورود چینی ها به آبهای جنوب؛ صیادان ایرانی در جنوب فقیرتر خواهند شد.

امیر جواهری لنگرودی

جمعه ۲ شهریور ۱۳۹۷ برابر ۲۴ آگوست ۲۰۱۸

عرصه آنچه مربوط به بهره برداری از دریای جنوب است طی ماههای گذشته، آنچنان متناقض اطلاع رسانی می گردد ، که این اواخر نگاه نگران کننده صیادان جنوب که عینا در سلسله اخبار مجله کارگری هفته، تا حال آمده، برآنم داشت: که در این شماره مجله روز شمار کارگری ، به نیروی زحمتکشان جنوب کشور نظری انداخته و موضوع را باز بشکافم . اخبار تا به امروز انعکاس یافته، حاوی پرونده چند گانه ای است که باید آنرا بر هم زد !

پرونده اول:

در فروردین ماه ۱۳۹۷ از قول شاپور کاکولکی، معاون صید و بنادر ماهیگیری سازمان شیلات اعلام گردید؛ چیزی به نام شناور چینی یا خارجی در آبهای ایران نداریم و هر شناور خارجی نیز به نام یک ایرانی ثبت و اجاره شده که به آن مجوز می دهیم. وی در نشست خبری و در پاسخ خبرنگار ایسنا اعلام داشت : « هیچ شناور چینی و خارجی در آبهای ایران اجازه صید ندارد و نیست. اما یک شرکت ایرانی از طریق مشارکت و اجاره به شرط تملیک ۱۶ شناور را از طریق چین در اختیار گرفته و در آبهای جنوبی صید ترال میانی انجام می دهد، اما به هیچ وجه، نه کشتی چینی و خارجی در آبهای جنوبی با مالکیت طرف خارجی وجود دارد و نه صید ترال کف در این آبها صورت می گیرد.» در ادامه وی تصریح کرد : « هیچ شناور خارجی حق ورود به ایران را ندارند و در صورت ورود توسط دریابانی دستگیر و به قوه قضائیه معرفی می شوند اما اخیرا در شبکه های مجازی مسائلی درباره تیراندازی در آبهای ایران از سوی کشتی های چینی مطرح شده بود، اما به هیچ وجه این مساله صحت ندارد، چرا که مسئولان دریابانی و امنیت بر مرزهای کشور کاملا کنترل دارند و فیلمی که در فضای مجازی منتشر شد، ارتباطی به ایران ندارد....» (۱)

پرونده دوم:

ایضا هنوز چند و چون این سخنان شاپور کاکولکی، معاون صید و بنادر ماهیگیری سازمان شیلات در سطح خبرگزاری ایسنا خشک نشده که در ماه بعد همین گزارش خبرگزاری، با نقل خبر دیگری از قول احمد مرادی، نماینده مردم بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی‌آباد و خمیر و عضو کمیسیون انرژی در مجلس، انتشار می‌دهد. نامبرده با بیان اینکه از بین رفتن ذخایر دریا باعث می‌شود صیادان سنتی متضرر و با فروش شناورهای خود به دنبال شغل‌های کاذب موجود در جامعه حرکت کنند، گفت: «استان هرمزگان پایه صید و صیادی در کشور است و حداقل ۶۰ درصد از صید کل کشور در این استان صورت می‌گیرد.» او ادامه داد: «در حال حاضر مجموعه‌های کشتی‌سازی‌های بوشهر و بندرعباس به دلیل نبود سفارش در حال تعطیلی هستند اما با حدود ۴۰ کشتی خارجی که عمدتاً چینی هستند قرارداد صید امضاء شده است»، وی تصریح کرد: «بخشی از صید صورت گرفته توسط این کشتی‌ها نیز به کشور چین می‌رود...» وی خاطر نشان کرد: «با ادامه این روش صید و قاچاق مرجان‌ها تا پنج سال آینده هیچ چیزی در دریا وجود ندارد و تجارتي نیز با توجه به وضعیت دلار صورت نمی‌گیرد.» (۲)

پرده سوم:

در برابر چنین ادعای آشکاری از حضور کشتی‌های چینی در آبهای عمان و خلیج فارس، اینبار ادعای سازمان بنادر و دریانوردی شرم آورتر است. برای اینکه این سازمان توضیحاتی ارائه کرده که نشان می‌دهد هر چند چینی‌ها در آب‌های ایران حضور دارند اما شرایط به طور کامل به نفع آنها طراحی نشده است.

بر اساس توضیحات ارائه شده از سوی این سازمان، شناورهای صیادی چینی که در آب‌های ایران فعالیت می‌کنند، یا در مالکیت ایران هستند و یا از سوی شرکت‌های ایرانی اجاره شده‌اند و جز این مسئله هیچ شناور خارجی حق حضور در آب‌های ایران را ندارد. سازمان بنادر این را نیز گفته که شناورهای چینی در آب‌های ایران فقط مجوز صید یک گونه ماهی به نام "فانوس ماهیان" را دارند که این ماهی نیز خوراک انسان نیست و در صنعت دام و طیور مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این رابطه سازمان بنادر اعلام کرده است که: «چینی‌ها در اجرای این قرارداد نیز باید دو شرط مهم را رعایت کنند. نخست اینکه ۱۲ مایل از آب‌های ایران خارج باشند و دوم اینکه حداقل عمق صید این ماهی ۲۰۰ متر برای آنها در نظر گرفته شده است. طبق توافقات صورت گرفته شناورهای چینی اجازه سد کردن راه ایرانی‌ها یا ایجاد مشکل برای آنها را ندارند و در صورت گزارش هر گونه تخلف سازمان شیلات باید با این مسئله برخورد کند.» (۳) اما درست در همان روز انعکاس گزارش و خبر زیر در "روزنامه خبر جنوب" اعجاب برانگیز است.

روزنامه با عنوان "ماهیگران چینی به اعماق آب‌های ایران زدند" از قول معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی آورده است که او گفت: «کشتی‌های چینی قرارداد رسمی اجاره بلند مدت برای ماهیگیری در عمق ۲۰۰ متری آب‌های ایران در دریای عمان دارند...» (۴)

پرده چهارم:

به گزارش سازمان بنادر و دریانوردی از قول محمد هادی حق شناس، عضو هیئت عامل و معاون امور دریایی سازمان بنادر و دریانوردی آمده است: «هیچ شناور خارجی با پرچم غیر ایران، اجازه صید در آب‌های کشورمان را ندارد.

وی در مورد شناورهای چینی؛ که در آب‌های ایران دیده شده‌اند»، تصریح کرد: «این شناورهای چینی تحت اجاره شرکت‌های ایرانی هستند که برای صید یک گونه ماهی به نام "فانوس ماهیان" فعالیت می‌کنند. این نوع ماهی خوراک انسان نیست و برای پودر در صنعت دام و طیور مورد استفاده قرار می‌گیرد.»، حق شناس، معاون امور دریایی سازمان بنادر و دریانوردی گفت: «فعالیت شناورهای به اصطلاح چینی، هیچ مزاحمتی برای صیادان ایرانی ندارد و البته در مسیر صید، صیادان ایرانی هم قرار ندارند. ممکن است در این باره تخلفی صورت گرفته باشد که سازمان شیلات موظف به پاسخگویی است.» وی تأکید کرد: «سازمان شیلات مجوز را به شناورها برای صید "فانوس ماهیان" داده است و نظارت و بازرسی مستمر بر عهده سازمان شیلات است.» (۵)

در این جنگل مولای خبر رسانی بار دیگر از سوی معاون دیگری، نقیض چنین اطاع رسانی بار دیگر شبهه انگیز می‌نماید.

در همین رابطه به گزارش پایگاه خبری مستقل و مردمی خبرداغ؛ با عنوان زیر آمده است: «سازمان شیلات: ما که به صیادان چینی مجوز ندادیم، تازه ماهی‌های حرام گوشت می‌گیرند که به درد ایرانی‌ها نمی‌خورد»، در ادامه خبر آمده است: «شاپور کاکولکی، معاون صید و بنادر ماهیگیری سازمان شیلات ایران در گفتگو با خبرگزاری تسنیم، در واکنش به اظهارات معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی مبنی بر صدور مجوز صید برای کشتی‌های چینی توسط سازمان شیلات، ضمن تکذیب این موضوع گفت: «سازمان شیلات ایران تا به امروز مجوزی برای صید آبزیان توسط چینی‌ها صادر نکرده و دلیل وجود چینی‌هایی نیز که در دریا مشاهده می‌شود فعالیت برای کشتی‌هایی ایران است.» او همچنین می‌افزاید: «صیادان ایرانی کشتی‌های چینی را به صورت اجاره یا اجاره به شرط تملیک در اختیار گرفته‌اند، افزود: این کشتی‌ها با تعدادی خدمه به ایران اجاره داده می‌شود، اما مالکیت صید به طور کامل در اختیار بهره‌برداران ایرانی است.» (۶)

پرده پنجم :

در دل این حرف و حدیث ها، سر راست خیرگزاری دولتی کار ایران - ایلنا به نقل از : « هدایت الله میرمراد زهی» مدیرکل شیلات سیستان و بلوچستان همانند مسئولان سازمان بنادر و دریانوردی حضور چینی ها و هندی ها را برای صیادی در آب های سرزمینی جنوب سیستان و بلوچستان تکذیب می کند و به ایلنا، می گوید: « البته چینی ها حضور دارند، اما نه برای صید، چراکه صیادی مجوز می خواهد اینها فقط عاملانی هستند که می آیند و میگوهای صید شده و ماهیان غیرماکول (حرام گوشت) را از صیادان ایرانی می خرند. ما به دنبال صادرات هستیم و صادرات به نفع کشور است.» در همین گزارش باز از قول وی آمده است : « با این حال مراد زهی پیشتر به خبرنگار یک سایت محلی در چابهار گفته بود: «کشتی های صیادی تِرال چین به صید ماهی های غیرماکول نظیر یال اسبی، سلطان ابراهیم و ماهی مرکب که به دلیل ملاحظات شرعی مورد استفاده مسلمانان نیست، می پردازند. بنابراین به کشتی های چینی با رعایت نوع، زمان و مکان صید مجوزهای یک تا دو ماهه برای صید غیرماکول ارائه می شود»، در حالیکه طی گزارش یاد شده آمده است: « مدتی است که به گفته صیادان شاغل در شهرستان چابهار، کنارک و حتی شهرستان های دیگر سیستان و بلوچستان که برای کار دل به دریای عمان می زنند، شناورهای پیشرفته صیادی که به نظر می رسد متعلق به چینی ها و هندی هاست، در حال «لایروبی» کف دریا و استخراج هر جنبندهای از کف آن هستند. این در حالی است که سازمان بنادر دریانوردی استان سیستان و بلوچستان در پاسخ به ایلنا، حضور شناورهای صیادی خارجی را در آب های ایران تکذیب می کند چراکه اگر صحت آن را تایید کند، باید به این پرسش هم پاسخ دهد که چرا چنین مجوزی را برای صید به آنها داده است؟

این در شرایطی است که به گفته «عبدالغفور ایران نژاد» نماینده چابهار، نیکشهر، کنارک و قصرقند در مجلس شورای اسلامی، "چهار هزار قایق جدید صیادی بیش از ۱۶ سال چشم انتظار صدور مجوز صید برای تامین معاش صیادان و خانواده هایشان هستند." همین حالا شهرستان های استان سیستان و بلوچستان بالاترین نرخ بیکاری را در کشور دارند به طوری که به گفته «حسینعلی شهریاری» نماینده زاهدان در مجلس شورای اسلامی میانگین نرخ بیکاری در استان سیستان و بلوچستان نه ۱۳ درصدی است که دولت اعلام می کند، بلکه ۵۰ درصد است. « (۷)

پرده ششم :

باردیگر «شاپور کاکولکی» در گفتگو با خبرنگار ایلنا، درباره دلایل طرح اظهار نظرهای متناقض در فضای رسانه های کشور از حضور شناورهای صیادی بیگانه در آب های خلیج فارس و دریای عمان گفت: « تفاوت در نقطه نظرات به اتاق فکر بی.بی.سی بر می گردد. در اتاق فکر بی.بی.سی و شبکه های بیگانه و از طریق اینستاگرام و سایر شبکه های مجازی مواردی به جامعه القا می شود. ما ملزم به روشنگری حقایق هستیم. حقایقی که توسط جامعه صیادی کشور بر آن صحنه گذاشته می شود و به غیر از این چیزی را مطرح نمی کنیم. حتی یک شناور چینی یا خارجی (اندونزی یا هر کشوری) در آب های جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد و مواردی که مطرح می شود، کاملاً در تضاد با قوانین، چارچوب ها و ضوابط امنیتی، نظامی و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران است. « (۸)

چنانچه بخواهیم به رودرویی خبر ها از قول یک « هدایت الله میرمراد زهی» مدیرکل شیلات سیستان و بلوچستان همانند مسئولان سازمان بنادر و دریانوردی « و آن دیگری» شاپور کاکولکی، معاون صید و بنادر ماهیگیری سازمان شیلات ایران « در تقابل با گفته «عبدالغفور ایران نژاد» نماینده چابهار، نیک شهر، کنارک و قصرقند در مجلس شورای اسلامی»، برآیم . پرسش اساسی اینستکه : چه کسی جوابگوی این سطح از بیکاری صیادان در مناطق یاد شده است ؟ در این باب در گزارش مسئولانه خبرنگار ایلنا پیام عابدی آمده است : « صیادان ایرانی حضور کشتی های چینی را برای خود در دسرساز می دانند. «رضا ارسنگ» که در خلیج چابهار به کار صیادی مشغول است، در مورد دغدغه های خود و همکاری اش بابت تورهای ریز و دقیق تِرال که بر بستر دریا چنگ می اندازند، می گوید: چینی ها انواع و اقسام ماهی ها را صید می کنند. تورهای کشتی آنها به قدری پیشرفته است که تخم ماهی ها را هم جمع می کند، پس قرار نیست که چیزی در دریا برای صید ما بماند. تعدادی از دوستان من می گویند تِرال های هندی ها را هم دیده اند گرچه خودم تا به حال با هندی ها مواجه نشده ام. به هر صورت کار آنها مثل کندن ریشه های درخت از زمین است با این تفاوت که اینجا دریاست و نابودی آبزیان و تخم آنها نابودی خود ما هم هست. آنها حتی صدف ها و مرجان ها را هم می برند و بازارهای محلی فروش آنها را هم کساد کرده اند. انگار کسی متوجه نیست که مردم سیستان و بلوچستان از روی بیکاری و فرار از محرومیت و فقر به صیادی روی آورده اند. خُب اگر بیکار شویم چه کسی جوابگوی ما و خانواده هایمان است؟» در همین گفتگوی ایلنا، شاپور کاکولکی قول خود را چهارمیخه می کند و می گوید : « امکان فرار هیچ شناوری از دست شیلات ایران وجود ندارد، افزود: « در تفاهم نامه ای هم که شیلات با صیادان جاسک به عمل آورد، مدنظر ما افزایش نظارت ها بود. بنابر پیشنهاد امام جمعه جاسک قرار بر این شد که کمیته نظارتی در جاسک زیر نظارت فرماندار تشکیل شود تا بر رفتار این شناورها با حضور یک نفر نیروی معرفی شده توسط خود فرمانداری به صورت فیزیکی، نظارت شود. پس هم نظارت ماهواره ای را داریم و هم نظارت فیزیکی را؛ توامان. این تفاهم نامه به امضای فرماندار، امام جمعه، مقام های شیلات استان، من، نماینده غرب صیادان جاسک، شرق جاسک، مرکز جاسک و پیشکشوتان صیادی جاسک رسیده است. « (۹)

پرده هفتم :

چه کس و کسانی پاسخ گویند ؟ !

آنگاه که صیادان جنوب از فقرشان می گویند و خبرگزاری رسمی ایلنا از قول آنان تیتیر می کند : « آب های دریای عمان و خلیج فارس در تسخیر چینی ها » و می نویسد : « جیب ۲۴ هزار صیاد سیستان و بلوچستانی همانند دریایی که روی آن کار می کنند، خالیست/چینی ها حتی تخم ماهی ها و صدف ها را می برند» و از قول محلی ها می گویند : « چینی ها کف دریا را با تجهیزات خود می ساینند؛ حتی تخم ماهی و صدف ها را هم می برند: چیزی برای ما باقی نگذاشته اند. چینی ها ما را بیچاره کرده اند. این را مرتضی صیاد اهل چابهار به ایلنا می گوید: او ادامه می دهد : اگر این وضع ادامه پیدا کند باید برویم دنبال کار بنایی چون جابهار توسعه پیدا نکرده و کار دیگه ای پیدا نمی شود » همان صیادان می گویند : « حول سفره های صیادان در حالی خالی از ماهی و آزیان دیگر است که چینی ها حتی به کوسه هایی که در بخش هایی از دریای عمان زیست می کنند، رحم نمی کنند؛ چرا که سوپ بال کوسه خوراکی محبوب و البته گرانی در این کشور است . اما شیلات ایران در برخورد با رفتار های غیر مسئولانه چینی ها به نفع مردم ایران چه کرده است ؟ (۱۰)

چند پرسش اساسی مطرح است : ما دریا را اجازه داده ایم یا تنها به چینی ها اجازه داده ایم که بیایند صید کنند ؟ چه کسی مسئول این کار است : شیلات ، بنادر کشتی رانی و دریاداری ، وزارت اقتصاد یا وزارت امور خارجه ، بخش دولتی یا خصوصی ... یا امام راحل و فرمانده قوا ؟ کی و چه کس و کسانی مسئول این کارند؟

پاسخ به این سطح از پرسش ها، آنگاه آشکار می گردد؛ که "شاپور کاکولکی، معاون صید و بنادر ماهیگیری سازمان شیلات ایران " می گوید: « این تفاهم نامه به امضای فرماندار، امام جمعه، مقام های شیلات استان، من، نماینده غرب صیادان جاسک، شرق جاسک، مرکز جاسک و پیشکسوتان صیادی جاسک رسیده است. » پس همه اجزاء معادله روشن می شود . معلوم است که چه کس و کسانی ؛ اکوسیستم زیست دریایی جنوب را در معرض خطر جدی قرار داده اند. باید گفت : حضور و موجودیت چینی ها در آبهای ایران یعنی فقر صیادان ایرانی و تاراج ثروت و سوخت و ساز مردمی که این حد زیر خط فقرند. آنگاه که ابر ، باد ، مه ، خورشید فلک در کارند ، تا مردم را برای همیشه زمین گیر کنند ، نمایندگان خطه جنوب مجلس به جای نظارت در انجام کار، لابد رد حال چرت زدن و چانه زنی امور خویشند و فارغ از کار روزانه و دادرسی مردم فلک زده ، چرا وزیر و مسئول مورد نظر را به مجلس فرا نمی خوانند؟

اساسا کسی در مجلس و دولت حضور دارند که توضیح دهند: چرا چنین اتفاق دهشناکی در عمق آبهای ایران افتاده است؟ آیا اینجا هم - اطاق فکر و دست مافیای قدر قدرتی به دور از چشم این همه عمله زیر و درشت که - هم نظارت ماهواره ای را زیر نظر دارند و هم نظارت فیزیکی اعمال می نمایند - در میان است که اینان نمی توانند ؛ هیچ غلطی برای پایان بخشیدن به آتش خامان برانداز صید جنوب نمایند؟

باید با صراحت به افکار عمومی جامعه ایران و جامعه جهانی گفت : از یک طرف ؛ طریقه صید این کشتی ها درست نیست و با صید بی رویه خودشان تمام ماهی های ریز و درشت را صید و امکان انقراض انواع و اقسام ماهی های موجود در خلیج فارس و دریای عمان که می تواند تهدید بزرگ اکوسیستمی و زیست محیطی باشد و از طرف دیگر ؛ علاوه بر آن نیز موجب بیکاری صیادان محلی نیز شده اند که از راه صید ماهی امرار معاش می کنند . بنابراین هر آنچه که هست حضور این کشتی ها با هر عنوانی چیزی جز ضرر برای کشورمان ندارد . همانگونه که آوردم ؛ بُود کشتی های صیادی چینی ها، تهدید آشکار بزرگ اکوسیستمی و زیست محیطی و سلب همه توانایی نیروی رنج و کار جنوب مردمان ما است . این مردمان را دریابیم و برای دشواری های آنان چاره بیابندیشیم!

چاره کار ؛ تنها پایان بخشیدن به اینگونه قرار دادهای ننگین در چهارچوب توسعه پایدار در حفاظت از منابع تجدید ناپذیر است. همه دست اندرکاران شیلات باید به محاکمه کشیده شوند تا جرات نکنند ، دریای جنوب را همچون شمال کشور به ثمن بخت بفروشند و هر صدای معترضی را در گلو خفه سازند!

منابع :

(۱) - خبرگزاری دولتی ایسنا، چهارشنبه ۲۲ فروردین ۱۳۹۷

<https://www.isna.ir/news/97012207411>

(۲) - خبرگزاری دولتی ایسنا ، سه شنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷

<https://www.isna.ir/news/97021809487>

(۳) - خبرگزاری دولتی ایسنا ، ۲۸ مرداد ۱۳۹۷

<https://www.isna.ir/news/97052814851>

(۴) - روزنامه خیرجنوب ، ۲۸ مرداد ۱۳۹۷

<http://www.khabarjonoub.ir/print.php?id=97807>

(۵) - سازمان بنادر و دریانوردی، ۲۷ مرداد ۱۳۹۷

<https://www.pmo.ir/fa/news/43373>

(۶) - پایگاه خبری مستقل و مردمی خبرداغ ، ۲۷ مرداد ۱۳۹۷

<http://khabaredagh.ir/fa/news/781193>

(۷) - خبرگزاری دولتی کار ایران - ایلنا، معیشت ۲۵ هزار صیاد سیستان و بلوچستان در خطر افتاده/چینی‌ها بستر دریا را هم می‌رویند، ۲۰ فروردین ۱۳۹۷

<https://www.ilna.ir/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DA%AF%D8%B1%DB%8C-9/610137->

(۸)-خبرگزاری دولتی کار ایران - ایلنا ، ۴ شهریور ۱۳۹۷

<https://www.ilna.ir/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DA%AF%D8%B1%DB%8C-9/660716->

(۹) - ماخذ شماره ۷ ، ۲۰ فروردین ۱۳۹۷

(۱۰)- خبرگزاری دولتی کار ایران - ایلنا، ۳۰ مرداد، ۱۳۹۷

<https://www.ilna.ir/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DA%AF%D8%B1%DB%8C-9/659007->